

Minimální preventivní program prevence rizikového chování žáků pro ZŠ Panenský Týnec pro školní rok 2024/2025

(akceptující Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže, Čj.: 14 514/2000–51)

Cíl a vymezení oblasti prevence

Cílem prevence je zabránit vzniku a šíření rizikového chování žáků, zvýšit odolnost dětí a mládeže vůči těmto negativním vlivům. Důležitým faktorem je také snížení rizik a vlivů, které narušují zdravý osobnostní a sociální vývoj mládeže.

Prevence rizikového chování žáků v působnosti resortu školství představuje aktivity v oblastech:

- drogových závislostí
- alkoholismu, kouření, užívání anabolik, medikamentů a dalších látek
- poruch příjmů potravy
- rizikového chování v dopravě
- sebepoškozování, psychických krizí
- netolismu (virtuálních drog)
- kriminality a delikvence, vandalismu
- závislosti na počítačích a hraní počítačových her, patologického hráčství (gambling)
- záškoláctví a šikanování
- vandalismu a jiných forem násilného a agresivního chování
- xenofobie, rasismu, homofobie, intolerance a antisemitismu
- příprava podmínek pro integraci žáků

Činnosti a aktivity:

Systémové zavádění etické a právní výchovy, výchovy ke zdravému životnímu stylu aj. oblastí preventivní výchovy do předmětů, kde ji lze uplatnit.

Na naší škole toto bylo zohledněno při tvorbě školního vzdělávacího programu.

Uplatnění různých forem a metod působení na jednotlivce a skupiny dětí zaměřeného na podporu rozvoje osobnosti a sociálního chování.

Ve škole je to především:

- podnětné sociální klima školy vytvářené za spoluúčasti žáků a pracovníků školy

- pracovní prostředí
- projektové vyučování
- školní výlety
- sportovní soutěže a další mimoškolní akce
- účast na různých soutěžích
- vytváření podmínek pro smysluplné využití volného času dětí

Ve školním roce 2023/2024 nabízí škola tyto **zájmové kroužky** pro naše žáky:

Keramika

Výtvarný kroužek

Angličtina pro nejmenší

Sportáček (pro 1. tř.)

Florbal (pro 1. st.)

Volejbal (pro 2. st.)

Přírodovědný kroužek

Včelařský kroužek

Zdravotnický kroužek

Kroužek robotiky a polytechniky (5. – 7. tř.)

Turistický kroužek

- Průběžné sledování konkrétních podmínek na škole z hlediska rizik výskytu rizikového chování a uplatňování různých metod a forem řešení.
- Poskytování poradenských služeb výchovné poradkyně, kariérové poradkyně, speciální pedagožky a metodika prevence žákům a rodičům, aktivní spolupráce s rodiči žáků, otevřenost vůči veřejnosti.
- Podmínky a situace jsou neustále monitorovány jednotlivými pedagogy za úzké spolupráce se školním metodikem prevence, výchovnou poradkyní, za nezbytné spolupráce v rámci pedagogického sboru. Důležitá je v tomto smyslu otevřená komunikace se žáky, spolupráce s ředitelem školy.

Práce s dětmi

Učitelé se zaměřují na sledování vývojových a individuálních potřeb žáků, odhalují poruchy vývoje, dále se snaží o včasnou intervenci při výskytu problému a věnují zvýšenou pozornost žákům, kteří patří do tzv. „rizikových“ skupin (žáci s handicapem, problematickým rodinným

zázemím, sociální případy, s problémy navazovat kontakt s vrstevníky apod.). Ve škole pracuje **výchovná poradkyně Mgr. Michala Kolingerová**, která poskytuje konzultační hodiny jak pro děti, tak pro jejich rodiče, a spolupracuje s ostatními učiteli a Pedagogicko-psychologickou poradnou. Ve škole pracuje **preventista sociálně patologických jevů a kariérní poradkyně Mgr. Taťana Kuhnová**.

V letošním školním roce bude v naší škole působit **speciální pedagožka s terapeutickým výcvikem Mgr. Andrea Širmerová**, která provádí sociometrická dotazování, individuálně pracuje s dětmi, které mají nějaký problém, vede metodicky třídní i ostatní učitele.

Mgr. Andrea Širmerová absolvovala sebezkušenostní výcvik ve vedení tříd a skupin týkající se osobnostního rozvoje v rozsahu 600 hodin. Během roku se bude podle potřeby věnovat třídám především v rámci dobrých vzájemných vztahů a jednotlivým dětem převážně z 1. stupně s různými stupni PO.

Školní řád zajišťuje ochranu zdraví žáků a zároveň ochranu proti zneužívání návykových látek. Všichni žáci jsou na začátku školního roku s pravidly školního řádu seznámeni a také jsou seznámeni s postihy, které při jejich porušení hrozí.

Práce s dospělými

Rodiče

Jednou z nejdůležitějších aktivit školy v souvislosti s prevencí rizikového chování je spolupráce školy s rodiči. Je třeba rodiče co nejvíce zapojovat do dění ve škole, seznamovat je s prevencí prostřednictvím třídních schůzek (rodiče jsou informováni o dění ve škole mimo jiné i prostřednictvím webových stránek školy), dodávat jim základní informace týkající se rizikového chování dětí, informovat je o faktorech a aktivitách školy, které mají příznivý vliv na vývoj žáků. V případě, že se ve škole objeví skutečný problém související s problematikou rizikového chování, pak tento problém ihned řešit mimo jiné i ve spolupráci s rodiči.

Učitelé

Učitelé by měli v oblasti rizikového chování především vzájemně spolupracovat, využívat činnosti výchovného poradce, třídních, ale i ostatních učitelů. Důležité je předávat si nejen informace, ale i cenné zkušenosti. Učitelé by se měli dále vzdělávat, a to nejen v oblasti rizikového chování žáků, ale získávat nové zkušenosti i s novými způsoby práce a netradičními formami výuky. Třídní učitelé by pak měli v rámci vlastní výuky, ale i v rámci třídnických hodin pracovat se svými žáky, více je poznávat a včas odhalovat případné problémy a řešit je. Všimnout si vztahů ve třídě (lze využít sociometrických testů), včas odhalovat případné známky šikany (opět lze využít dotazníku na šikanu, či přímé diskuse, individuálních pohovorů s žáky apod.) či jiných sociálně patologických jevů. Pravidelné třídnické hodiny podporují kontakt žáků s třídním učitelem, řešení aktuálních problémů a prohlubují důvěru mezi žákem a učitelem.

Prevence ve výchově – vzdělávací činnosti:

Žáci by měli získat základní informace týkající se všech oblastí rizikového chování. Vedle informací by měli získat základní dovednosti, jak čelit negativnímu vlivu vrstevníků, měli by mít rozvinutou schopnost vypořádat se s odmítnutím, zklamáním a selháním. Učitelé by měli také posilovat sebevědomí žáků, vést žáky k zdravému sebeprosazování a k efektivnímu využívání volného času jako nejučinnější metodě prevence sociálně patologických jevů. Vhodnými metodami jsou např. nácvik komunikačních dovedností a asertivního chování, sociální hra a dramatizace, inscenační hry. Důležité je, aby si učitelé získali důvěru dětí, aby jim mohli v případě potřeby pomoci. Žáci by také měli vědět, na koho se v případě obtíží mohou na škole obrátit (výchovný poradce, preventista SPJ, třídní či jiný učitel apod.).

Akce pro žáky

Škola bude reagovat na aktuální nabídku nabízených pořadů, seminářů atp. a volit je podle potřeby. Přednášky budou aktualizovány v průběhu školního roku dle aktuální nabídky a výběru školy.

V Panenském Týnci 1. 9. 2024 Zpracovala: Mgr. Taťana Kuhnová, školní metodik prevence

Příloha Minimálního preventivního programu ZŠ Panenský Týnec pro školní rok 2024/2025

Cíle a metody prevence rizikového chování pro školní rok 2023/2024

Prevence se na prvním stupni zaměřuje na problematiku vytváření příznivého školního prostředí a výchovy ke zdravému životnímu stylu. Tato problematika je rozvíjena v hodinách prvouky, ale lze ji zařadit i do různých projektů mezipředmětového charakteru.

Zaměřuje se na pomoc zejména žákům z rodin s problematickým sociálním zázemím.

Od 1. třídy učitelé ve svých třídách vedou veškeré vzdělávání a výchovu tak, aby žáci během docházky na 1. stupeň získali povědomí o zdraví jako základní lidské hodnotě, měli povědomost o tom, že každé jednání, které ohrožuje nebo poškozuje práva druhých je protiprávní, znali základní způsoby odmítání návykových látek ve styku s vrstevníky nebo staršími školáky. Seznámení s podrobnostmi viz níže.

Prevence rizikového chování v jednotlivých ročnících 1. stupně pro školní rok 2024/2025

1. třída

– zaměření na řečové vady u některých žáků. Spolupráce s rodiči a logopedy na odstranění výslovnostních vad.

- práce s dětmi ze sociálně slabého a nepodnětného prostředí

- práce s kolektivem, inkluzivní zapojení dětí s handicapem

2. a 3. třída

- zaměření na možné výchovné problémy u některých žáků

4. a 5. třída

– prevence agresivního chování některých žáků

- problémy s možným záškoláctvím

- práce se žáky ze sociálně slabých rodin (tyto děti používají často vulgarismy, těžko se zapojují do kolektivu, projevuje se i agresivnější chování.)

Některá z témat rizikového chování se objevují na druhém stupni v průběhu celého školního roku přímo v osnovách jednotlivých předmětů (Výchova k občanství, Výchova ke zdraví). Výuka a výchova v těchto předmětech je vedena směrem ke zdravému životnímu stylu, k určitému režimu, rozvoji etického a právního vědomí a občanských postojů. Žáci by se měli naučit chápat význam vlastního zodpovědného chování vůči společnosti. V těchto hodinách je dán prostor mimo jiné i diskusi, vlastní zkušenosti, předávání informací mezi žáky a vytváření vlastního názoru a postoje. V rámci třídnických hodin třídní učitelé řeší konkrétní problémy s dětmi a ve třídě.

6. třída

– mapování vztahů v kolektivu

- zaměření se na problémy týkající se kouření, případné konzumace alkoholu

7. třída

- zaměření se na problémy týkající se kouření, případné konzumace alkoholu a drog

- vztahy mezi jednotlivými žáky

8. třída

- rizika kouření, konzumace alkoholu a případná konzumace drog

- prevence záškoláctví
- prevence nepřiměřeného nebo vulgárního chování
- vztahy v kolektivu – inkluze dětí s handicapem

9. třída

- rizika kouření, konzumace alkoholu a případná konzumace drog
- prevence nepřiměřeného nebo vulgárního chování
- prevence záškoláctví
- ve výuce výchovy k občanství – zařadit právní odpovědnost, znalost dokumentů upravujících lidská práva, odmítání brutality, rasismu a násilí
- žáci během výuky získávají povědomí o nebezpečí návykových látek v předmětu Výchova ke zdraví, naučí se, jak je odmítat. Měli by být schopni přijímat odpovědná rozhodnutí, znát životní rizika.

V Panenském Týnci dne 1. 9. 2024

Zpracovala: Mgr. Taťana Kuhnová, školní metodik prevence

Hodnocení výskytu sociálně patologických jevů v roce 2023/2024

Naše škola je skutečně klidným prostředím pro žáky, jejich vztahy jsou mimořádně pozitivní a vstřícné a závažné projevy rizikového chování jako různé závislosti, šikana či xenofobie se neobjevují.

V uplynulém školním roce jsme řešili pokračující nevhodné chování Robina Čechutyho v 7. třídě. Opakovaně rušil výuku nevhodnými poznámkami, zlobil o přestávkách, lhal, ničil školní majetek. Zákonný zástupce pan Josef Suk se školou spolupracuje, pravidelně se zúčastňuje schůzek s třídní učitelkou, výchovnou poradkyní a metodičkou prevence. Robinovo chování se však nezlepšuje, na konci školního roku bylo hodnoceno 3.

Stěpan Gudko, žák 7. třídy, dostal 2 z chování za kouření před školou, Karel Fiala, žák 7. třídy, za poskytnutí cigaret Stěpanovi.

Jana Dolejší, žákyně 6. třídy, přinesla do školy cigarety, lhal, byla drzá na učitele. Domluvy jsou málo účinné, na konci školního roku dostala ředitelskou důtku.

Na začátku 2. pololetí přestoupila do naší školy Lucie Korndörferová. V předchozí škole měla značné problémy s chováním (hodnocena 3). Kolektiv 8. třídy ji přijal velmi dobře, po počáteční nedůvěře se Lucie zapojila a celkem bez problémů se sžila se třídou.

V Panenském Týnci 1. 9. 2024

Zpracovala: Mgr. Taťana Kuhnová

metodik prevence

Příloha Minimálního preventivního programu

Prevence sebevražedného jednání a sebepoškození u dětí a dospívajících

Úkolem učitele ve škole není poskytnutí odborné psychologické či zdravotnické péče, ale může zapůsobit jako ten, kdo zachytí žáka s problémem, přímo ho osloví a podpoří ho v hledání řešení problému. Učitel by si měl **všímat změn v chování dítěte**.

Zvláštnosti v chování – samotářství, nekoncentrovanost, zhoršení prospěchu, vyhýbání se kamarádům, změny chuti k jídlu, potíže s autoritami, zanedbávání vzhledu, potíže se spánkem.

O **sebepoškození** napovídá nepřiměřené zahalování (dlouhý rukáv, šátky, potítka...), řezné rány, popáleniny, vyhýbání se některým aktivitám (plavání).

Co může udělat učitel: všímat si a nemít strach zahájit rozhovor s pojmenováním vlastních emocí, vyjádřením zájmu, obav naslouchat a ptát se, být si vědom citlivosti informací, povzbudit k návštěvě školního poradenského zařízení, předat kontakt na Linku bezpečí, pracovat v týmu (neřešit závažné věci sám, bez konzultace).

Při akutním riziku ve škole:

nenechat dítě o samotě, okamžitě zajistit dalšího dospělého,

při pokusu – volat RZS a rodiče

při sebepoškození – ošetřit, volat rodiče a příp. RZS

Zpracovala: Mgr. Taťana Kuhnová

metodik prevence

V Panenském Týnci 3. 9. 2024